

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

HAYDAR ALİ BAYRAM BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/4255)

Karar Tarihi: 22/11/2017

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Hicabi DURSUN
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör Yrd. : Hikmet Murat AKKAYA
Başvurucu : Haydar Ali BAYRAM
Temsilcileri : Caner BAYRAM
Şehrazat BAYRAM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, zorunlu topuk kanı uygulamasının yasal dayanağının olmadığı iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 24/3/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü sunmuştur.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
9. 1/11/2013 tarihinde başvuru dünyaya gelmiştir.
10. Doğumun meydana geldiği hastanedeki sağlık görevlileri başvuruçunun topuğundan kan almak istemişler ancak yasal zorunluluk bulunmadığından bahisle başvuruçunun temsilcileri bu duruma 2/11/2013 tarihinde rıza göstermemişlerdir.
11. Temsilcilerin 14/11/2013 tarihinde ikinci topuk kanı alınmasına da rıza göstermemesi üzerine Sağlık Bakanlığı Mersin Aile Danışma Merkezi Müdürlüğü,

10/12/2013 tarihli yazı ile çocuk hakkında Mersin 1. Çocuk Mahkemesi nezdinde tedbir talebinde bulunmuştur.

12. Mahkeme, 11/12/2013 tarihli kararı ile 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca çocuk hakkında sağlık tedbiri uygulanmasına karar vermiştir.

13. Anılan kararın infazı için 10/1/2014 tarihinde başvuru evine gidilmiştir.

14. 10/1/2014 tarihinde Mersin 1. Çocuk Mahkemesinden kararın geri alınması, aksi hâlde kararın kaldırılması için itirazın bir üst Mahkemeye gönderilmesi başvuru temsilcileri tarafından talep edilmiştir.

15. Mahkeme itiraz üzerinde baktığı dosyada kararda bir değişiklik yapılmasına yer olmadığına, itiraz hususunda karar vermek üzere dosyanın Mersin Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine 14/1/2014 tarihinde karar vermiştir.

16. Mersin 4. Ağır Ceza Mahkemesi 16/1/2014 tarihli karar ile itirazı reddetmiştir.

17. Bununla beraber 5/2/2014 tarihinde yazılan dilekçe ile başvuru temsilcilerinin karara tekrar itiraz ettiği, itiraza bakmaya yetkili mercinin en yakın çocuk mahkemesi olduğu, sağlık tedbirinin kaldırılmasının talep edildiği görülmektedir.

18. Usule ilişkin yapılan itiraz Mersin 1. Çocuk Mahkemesi tarafından kabul edilmiş ve itirazın yetkili merci tarafından incelenmesi için dosyanın Mersin 2. Çocuk Mahkemesine gönderilmesine 5/2/2014 tarihinde karar verilmiştir.

19. Mersin 1. Çocuk Mahkemesinin 11/12/2013 tarihli kararına ilişkin itiraz, nihayetinde Mersin 2. Çocuk Mahkemesinin 12/2/2014 tarihli karar ile reddedilmiştir.

20. Mersin 2. Çocuk Mahkemesinin kararı, başvuru temsilcilerine 3/3/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

21. Başvuru temsilcileri velayeten başvuru adına 27/3/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

22. Sonraki süreçte Mahkeme kararının uygulanması için başvuru velileri davet edilmiştir. Başvuru getirilmemesi üzerine kolluk kuvvetleri ve sağlık personeli ile beraber başvuru yaşadığı eve, topuk kanı alınması ve Mahkeme kararının infazı için tekrar gidilmiştir. Ancak başvuru ailesi Mahkeme kararının uygulanmasına engel olmuştur. Bunun üzerine başvuru ailesinin Mahkeme kararının uygulanmasına izin vermediğine dair değişik tarihlerde tutanakların tutulduğu anlaşılmaktadır. Daha sonra da Mersin Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğü 20/5/2014 tarihli yazıyla konuyla ilgili tutanakların ve Mahkeme kararlarının Mersin Cumhuriyet Başsavcılığına ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne gönderildiğini bilgi olarak Mersin 1. Çocuk Mahkemesine sunmuştur.

23. Bunun üzerine Mahkeme tarafından dosyanın tekrar ele alındığı anlaşılmaktadır. Mahkeme ek kararında yapılan müdahalenin tıbbi müdahale olduğunu, tıbbi müdahaleler açısından aydınlatma ve rıza şartının arandığını belirtmiştir. Bu kapsamda yasal mevzuat ile Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin E.2014/149, K.2014/8841 ile aynı Dairenin E.2014/33, K.2014/8131 kararlarını gerekçe göstererek başvuru hakkında topuk kanı alınması için verilen sağlık tedbiri kararının kaldırılmasına ilişkin ek karar vermiştir.

24. 23/6/2017 tarihli yazıyla başvuru hakkında topuk kanı alınmasına ilişkin tedbir kararının infaz edilip edilmediğine ilişkin Mezitli (Mersin) Toplum Sağlığı Merkezinden bilgi istenmiştir.

25. 4/7/2017 tarihli yazıyla gönderilen belge ile başvurudan topuk kanı alınmadığı anlaşılmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

26. Mahkemenin 22/11/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

27. Başvurucu hakkında topuk kanı alınması hususunda zorunlu sağlık tedbiri uygulanmasının, başvurucunun Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkına müdahale oluşturmaktadır.

28. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. ...”

29. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un “Bireysel başvuru hakkı” kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.”

30. 6216 sayılı Kanun'un “Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar” kenar başlıklı 46. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir.”

31. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 80. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi şöyledir:

“(1) Bölümler ya da Komisyonlarca yargılamanın her aşamasında aşağıdaki hâllerde düşme kararı verilebilir:

...

ç) Bölümler ya da Komisyonlarca saptanan herhangi bir başka gerekçeden ötürü, başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmemesi.”

32. 6216 sayılı Kanun'un "Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar" kenar başlıklı 46. maddesinde kimlerin bireysel başvuru yapabileceği sayılmış olup anılan maddenin (1) numaralı fıkrasına göre; bir kişinin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için üç temel ön koşulun birlikte bulunması gerekmektedir. Bu ön koşullar, başvuruya konu edilen ve ihlale yol açtığı ileri sürülen kamu gücü eylem veya işleminden ya da ihmalinden dolayı, başvurucunun “güncel bir hakkının ihlal edilmesi”, bu ihlalden dolayı kişinin “kişisel olarak” ve “doğrudan” etkilenmiş olması ve bunların sonucunda başvurucunun kendisinin “mağdur” olduğunu ileri sürmesi gerekir (*Onur Doğanay*, B. No: 2013/1977, 9/1/2014, § 42).

33. Kamu makamlarının başvuru aleyhine belirli adımlar atmaya karar verdiği ve müdahalenin yalnızca kararın icrasından ya da infazından ibaret olacağı durumlarda, ilgili temel hakka yönelik işleminden doğrudan etkilenme tehdit veya tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğu durumlarda bireysel başvuru yapılabilir (*Halime Sara Aysal [GK]*, B. No: 2013/1789, 11/11/2015, § 36). Ancak bireysel başvuruda bir hakkın ihlal edildiğine karar verilebilmesi için mağdurluk statüsünün ve/veya başvuruya konu olan kamu gücü kullanımına dayalı temel nedenlerin başvurunun yapıldığı anda mevcut olması ve başvuru hakkında karar verileceği zamana kadar devam etmesi gerekir. Mağdurluk statüsünün varlığı konusunda değerlendirme yapılırken başvurucunun şikâyet ettiği hususların gerçekleşip

gerçekleşmediği, hâlâ mevcut olup olmadığı ve muhtemel hak ihlalinin etkilerinin giderilip giderilmediği incelenmelidir (*Arman Mazman*, B. No: 2013/1752, 26/6/2014, § 41; *Yeliz Kasım*, B. No: 2013/6771, 15/12/2015, § 44).

34. Somut olayda Mersin 1. Çocuk Mahkemesinin 11/12/2013 tarihli kararına karşı yapılan itirazın Mersin 2. Çocuk Mahkemesi tarafından reddedilmesi üzerine 27/3/2014 tarihinde bireysel başvuru yapılmıştır. 11/12/2013 tarihli kararın infazı için başvuru bulduğu yere müteaddit defa gidilmiş, her defasında Mahkeme kararının uygulanmasına başvuru temsilcileri tarafından izin verilmemiştir. Başvuru hakkındaki Mahkeme kararının uygulanmasına direnç gösterilmesi üzerine Mersin Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğü, durumu ilgili evrakla beraber Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Mersin İl Müdürlüğüne bildirmiş ve Mersin Cumhuriyet Başsavcılığına nezdinde de suç duyurusunda bulunmuştur. Yaşanılan bu süreç ayrıca Mersin 1. Çocuk Mahkemesine 20/5/2014 tarihinde bilgi olarak sunulmuştur.

35. Bunun üzerine verilen kararın tedbir kararı olması nedeniyle dosya tekrar Mahkemesi tarafından ele alınabilmiş, Mahkeme tarafından bireysel başvuru yapıldıktan yaklaşık iki ay sonra 26/5/2014 tarihinde verilen ek karar ile sağlık tedbiri kararı kaldırılmıştır. Başvurucunun kaydının bulunduğu Toplum Sağlığı Merkezinden istenen müzekkere neticesinde 4/7/2017 tarihli yazıyla başvurucudan topuk kanı alınmadığı da anlaşılmıştır.

36. Bu kapsamda İçtüzük'ün 80. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendine göre başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmadığı anlaşılmaktadır.

37. Açıklanan nedenlerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin düşmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmaması* nedeniyle DÜŞMESİNE,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 22/11/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ